

НЕПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ ДОМОГОСПОДАРСТВ ЯК ПЕРЕШКОДА РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ

Актуальність цієї теми обумовлена провідною роллю підприємництва у структурі української економіки та її подальшому розвитку. Як і будь-яка держава з ринковою системою, Україна в питаннях зниження рівня безробіття, зростання ВВП і податкових надходжень опирається саме на бізнес. Згідно зі словами Президента України Володимира Зеленського, мале і середнє підприємництво створювало 60% ВВП, 7 мільйонів робочих місць та майже 40% податкових надходжень станом на 2021 рік. Таким чином, уповільнення темпів розвитку бізнесу в Україні фактично означає уповільнення темпів економічного зростання всієї держави та може бути передумовою для криз у різних галузях.

Проаналізувавши опитування «Дослідження стану бізнесу в Україні», проведене Advanter Group у співпраці із вітчизняними приватними партнерами, можна зробити висновок, що «Відсутність достатньої кількості платоспроможних клієнтів» є однією з ключових проблем сучасного вітчизняного підприємництва. 47,6% респондентів обрали саме цей пункт як відповідь на питання про перепони для відновлення і розвитку бізнесу, серед підприємців він – третій за популярністю і відривається від 2 місця всього на 0,1%. Неплатоспроможність українців обмежує підприємництво кількома способами: вона зменшує їх попит на товари і послуги, обмежує ринковий потенціал та змінює споживчу поведінку збіднілої частини населення. У своїй роботі бізнес, зокрема малий, в першу чергу залежить від платоспроможних покупців, тому очевидно, що менша кількість потенційних клієнтів здатна забезпечувати меншу кількість прибутку і меншу кількість рентабельних підприємств. Які ж причини нестачі фінансових ресурсів у країні?

Думка про те, що до цієї проблеми призвело виключно повномасштабне вторгнення Росії в 2022 році, є помилковою. Дійсно, воно є причиною скорочення ВВП України приблизно на 30% і зростання рівня бідності до 24,2%, проте проблема неплатоспроможності українських домогосподарств є багаторічною і пов'язана з переліком інших, побічних проблем. По-перше, окрім повномасштабного вторгнення, їй передували: складні процеси децентралізації економіки після виходу з Радянського Союзу, гіперінфляція, світова фінансова криза, помилкова політика керівництва держави, політична нестабільність всередині країни та восьмирічна війна. По-друге, у багатьох галузях економіки держави панує тотальна неефективність: Україна відстає за рівнем технологічного розвитку промисловості та енергоефективністю, вітчизняні підприємці майже не впроваджують автоматизовані системи управління, не дотримуються міжнародних стандартів управління якістю та рідко інвестують у наукові розробки та інновації – все це призводить до низького рівня доданої вартості і підвищення рівня бідності громадян.

Результатом є замкнуте коло, в якому недостатня платоспроможність українців гальмує розвиток вітчизняного бізнесу, а неефективний бізнес, у свою чергу, поглиблює бідність громадян. Щоб виправити це, необхідні не лише перемога у війні та подолання корупції, а серйозне реформування економіки. В інститутах влади отримати ключові повноваження повинні нові компетентні люди із мотивацією до подолання освітньої інфляції, збільшення рівня заощаджень, які потім спрямуються на інвестиції, підвищення ефективності та технологічності роботи агросектору і промислового комплексу України. Такі дії мають відіграти ключову роль в економічному розвитку та стабілізації України у воєнний та післявоєнний періоди, адже ефективний бізнес – запорука економічної сили ринкової держави.

Перелік посилань:

1. Володимир Зеленський: Малий і середній бізнес – це основа економіки України, тож він є важливим пріоритетом для держави – Офіційне інтернет-представництво Президента України. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/news/volodimir-zelenskij-malij-i-serednij-biznes-ce-osnova-ekonom-67213> (дата звернення: 14.11.2023).

2. Advanter Group. Дослідження стану бізнесу в Україні. URL: <https://drive.google.com/file/d/1X4e53R9UZs7IuXwAyPyOxrrAhhNy5rkL/view>.